

Adembenemend

Vergelijkbare bijbelstudies van Uitgeverij Boekencentrum:

Arjan Markus: *Heel het leven. 10 regels voor discipelschap*

Stefan Paas, Gert-Jan Roest & Siebrand Wierda: *Geloven in de marge.*

De eerste brief aan Korinte

Stefan Paas, Gert-Jan Roest & Siebrand Wierda: *Eten met Jezus. Bijbelstudies over maaltijden in Lucas*

Stefan Paas & Siebrand Wierda: *Ontworteld. Bijbelstudies over Daniël 1-6*

Stefan Paas & Siebrand Wierda: *Zinvol leven. Prediker*

Bernhard Reitsma: *Onvoorstelbaar. Bijbelstudies over de gelijkenissen van Jezus*

André F. Troost: *Kom tot rust. Het bijbelboek Hebréeën: medicijn tegen keuzestress*

Adembenemend

Nieuwe bijbelstudies over de gelijkenissen van Jezus

Bernhard Reitsma

Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk Forest Stewardship Council (FSC) draagt. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid. Ook is het papier 100% chloor- en zwavelvrij gebleekt.

ISBN 978 90 239 2697 9

NUR 707

Ontwerp omslag Mulder van Meurs

Lay-out en dtp binnenwerk zetR, Hoogeveen

© 2013 Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer

Alle rechten voorbehouden

www.uitgeverijboekencentrum.nl

*Voor Heleen,
al 25 jaar adembenemend*

Adembenemend

Uw majesteit is onaantastbaar
niemand is aan U gelijk.
Onvolprezen, zonder weerga
koning van het hemelrijk.
Oorverdovend als de donder
helder als een bliksemschicht.
Oogverblindend is de luister
van uw heilig aangezicht.

Toch bent U niet onbereikbaar
door uw Geest woont U in mij
U bent alomtegenwoordig
overal altijd nabij!

Refrein

U bent adembenemend, eindeloos mooi
overstijgt wat een mens
ooit heeft gezien, gehoord, bedacht.
U bent meer dan bijzonder, buitengewoon.
Niets is vergelijkbaar
met uw majesteit en pracht.

Uw werken zijn verbazingwekkend,
schoonheid die de schepping vult
onuitsprekelijk is de grootsheid
waarmee U zich heeft omhuld.
Ondoorgrond'lijk zijn uw wegen,
onvoorstelbaar is uw macht.
Uw gedachten zijn ongrijpbaar,
ontzagwekkend is uw kracht.

Toch bent U niet onbereikbaar
door uw Geest woont U in mij
U bent alomtegenwoordig
overal altijd nabij!

Refrein

Uw wijsheid is onovertroffen
en uw woord zal nooit vergaan.
Uw rechtvaardigheid onwrikbaar,
eeuwig blijft uw trouw bestaan.
Onweerstaanbaar is uw liefde
uw genade ongekend.
Here U bent onbeschrijflijk,
want U bent wie U bent.

U bent adembenemend (4x)

Tekst: Marcel & Lydia Zimmer
Van de cd *De Hemel vertelt*
© Celmar Music

Inhoud

Woord vooraf	11
Inleiding	13
I Adembenemend: God komt voorbij	15
1. De gelijkenis van het voorbijgaan Marcus 6:45-52	16
II Adembenemend: God is goed	25
2. De Heer is goed Matteüs 20:1-16	26
3. De Heer zal recht verschaffen Lucas 18:1-8	35
4. De Heer wordt slaaf Lucas 12:35-38	44
III Adembenemend: God en mens – wie is rechtvaardig?	53
5. De dwaas Lucas 12:13-21	54

INHOUD

6. De slimmerik Lucas 16:1-8	63
7. De (zogenaamd) rechtvaardige Lucas 18:9-14	73
8. De onrechtvaardige Lucas 20:9-18	82

Woord vooraf

Hoe langer ik met de gelijkenissen van Jezus bezig ben, hoe meer ze mij fascineren. Elke keer weer ben ik onder de indruk van de wijsheid van Jezus. Het is een vreugde als je de strekking van een gelijkenis gaat begrijpen en de boodschap helder wordt. Tegelijkertijd blijft het ook altijd schuren. Gelijkenissen zijn bedoeld om ons uit te dagen, in beweging te zetten. Een gelijkenis is nooit uitgeput en verrast je in elke situatie altijd weer opnieuw, confronteert je weer met andere aspecten van je geloofsleven. Het evangelie heeft ook altijd iets ongemakkelijks, het staat haaks op hoe ik van nature denk. Daarom daagt het evangelie van de gelijkenissen me uit.

In *Onvoorstelbaar. Bijbelstudies over de gelijkenissen van Jezus* (Zoetermeer 2010) heb ik een aantal van mijn ontdekkingen gedeeld en geprobeerd te vertalen naar vandaag. Hier komen acht andere gelijkenissen aan bod. Daarbij ben ik opnieuw sterk geïnspireerd door Kenneth Bailey. Hij groeide op in het Midden-Oosten en woonde er lange tijd – en kent de cultuur van binnen uit. Hij heeft zijn ervaring weten te verbinden met de uitleg van diverse gelijkenissen. Sporen van zijn denken zullen op de volgende bladzijden zijn terug te vinden. De gelijkenis van het voorbijgaan (Marcus 6) is voor mij al enige tijd geleden langzaam opengegaan door het lezen van A. van de Beek, *Wonderen en wonder verhalen* (Nijkerk 1991, m.n. hoofdstuk 7).

Adembenemend is evenals *Onvoorstelbaar* begonnen als een serie preken, die op deze manier voor meer mensen beschikbaar zijn. Mijn hoop en gebed is dat de gelijkenissen zo tot leven ko-

men dat Gods goedheid velen overweldigt en uitdaagt zich in elke situatie aan Hem toe te vertrouwen.

Er is gebruik gemaakt van de NBV, tenzij anders aangegeven. Met NBG wordt verwezen naar de vertaling van 1951 van het Nederlands Bijbelgenootschap.

Inleiding

Berend Maarsingh (1916-1995) was predikant en theoloog en doceerde Hebreeuws aan de Universiteit van Utrecht. Als ik hem zag, moest ik denken aan de profeet Elia: woeste, witte hardos en een lange baard. Hij sprak altijd vol passie en in zijn preken bracht hij onbegrijpelijke passages uit het Oude Testament tot leven. Ik vroeg hem een keer hoe hij uit die moeilijke bijbelteksten telkens weer een boodschap wist op te diepen. Zijn antwoord ben ik nooit vergeten. Hij zei: ‘Als je maar lang genoeg op een tekst klopt, dan gaat deze op den duur wel open.’ Aan die uitspraak moet ik vaak denken als ik met gelijkenissen bezig ben. Het zijn vaak moeilijke verhalen, die we niet direct begrijpen. Ze zijn uit het leven gegrepen; de mensen in zijn tijd zagen het voor zich. Dat geldt niet voor ons en we moeten ons 2000 jaar in de geschiedenis verplaatsen om iets te proeven van wat Jezus bedoelde. En toch, als we blijven luisteren, en ons in de context van de gelijkenissen en van de tijd van Jezus blijven verdiepen, gaat de tekst op den duur toch open. Dat is in ieder geval mijn ervaring met de gelijkenissen die in dit boek zijn opgenomen.

De boodschap die na (lang) kloppen tevoorschijn komt is adembenemend. Net zoals in de gelijkenissen in *Onvoorstelbaar* komt Jezus altijd weer terug bij de genade en liefde van God. Hij kan daar niet genoeg over zeggen. Die liefde is ook altijd weer zo verrassend. Elke gelijkenis kent onverwachte wendingen; het gaat over mensen die ongebruikelijke dingen doen, er gebeurt van alles wat niet gewoon is. Daarmee wil Jezus op verschillende ma-

nieren onze ogen en ons hart openen voor die liefde van God, zodat we ons over Gods genade gaan verwonderen.

Anderzijds komt Jezus in de gelijkenissen ook altijd weer terug op de manier waarop mensen op Gods genade reageren. Ook dat is adembenemend. Als je gezien hebt hoe onvoorstelbaar goed God is, dan kun je niet begrijpen dat mensen voor die goedheid niet open staan, dat ze die liefde afwijzen. Sommige mensen zijn zo op zichzelf gericht en overtuigd van hun eigen goedheid dat ze Gods liefde en genade niet eens meer opmerken. Het komt in deze gelijkenissen allemaal voorbij. Jezus wil ons ermee wakker schudden. Hij houdt ons een spiegel voor en wil ons aansporen ons leven opnieuw toe te wijden aan Gods genade en goedheid.

Het eerste verhaal uit Marcus 6 is geen klassieke gelijkenis. Het is een verhaal waarin Jezus over het water loopt om zijn discipelen te helpen. Toch is het tegelijkertijd ook een metafoor, die direct aansluit bij het voorgaande, waar Jezus een grote menigte mensen te eten geeft met maar vijf broden en twee vissen. In *Onvoorstelbaar* heb ik uitgewerkt hoe dat verhaal in wezen een gelijkenis in actie is, waarin Jezus wordt beschreven als de (goede) herder uit Psalm 23. In Marcus 6:45-52 gaat dat verhaal uit Marcus 6:30-44 verder.

De andere hoofdstukken gaan wel over echte gelijkenissen. In deel 2 komen die verhalen aan bod, waarin de nadruk ligt op Gods goedheid. In deel 3 verschuift de aandacht naar de manier waarop mensen op Gods goedheid reageren.

Aan alle hoofdstukken zijn gesprekvragen toegevoegd, voor bespreking in kringverband. Ze zijn echter ook geschikt voor persoonlijke meditatie.

I Adembenemend: God komt voorbij

De geschiedenis van Jezus die over het water loopt heeft altijd tot de verbeelding gesproken. Jezus kan dingen die niemand kan. Daaruit kun je in stormachtige perioden van je leven hoop putten. Misschien dat we net als Petrus in Matteüs 14 ook over het water kunnen lopen en de stormen in ons leven met voeten kunnen treden. De ervaring is echter dat we telkens weer kopje onder gaan. De vragen die dat oproept kunnen ons ontmoedigen. Waarom loopt Jezus wel over het water, maar helpt hij ons niet? Dan krijgt het verhaal iets wrangs. Als we goed letten op de context, blijkt dat het verhaal het karakter heeft van een gelijkenis. Het is een gelijkenis over 'voorbijgaan' en daarin ligt een bijzondere boodschap verborgen voor ons vandaag, als we overspoeld dreigen te raken door de golven en de duisternis. Daarmee is de toon voor de gelijkenissen gezet. God komt voorbij!